

κατὰ μικρόν. Οἱ χωρικοὶ βλέπουσιν αὐτὸ καὶ προστρέχουσιν εἰς τὸ σημεῖον τῆς καταβάσεως· τελευταῖον ρίπτεται ἡ ἄγκυρα, ἢν ἐμπήγουσιν εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἡ τεραστία σφαῖρα σύρεται πρὸς ἄγρον καλυπτόμενον ὑπ' ἀχύρων ἵνα καθελευσθῆ. Οὕτω καταβαίνουσιν οἱ ἀεροπόροι, τὸ δὲ ἀερόστατον κενωθὲν τοῦ ἀέρος συμπαραλαμβάνεται ὑπ' αὐτῶν ἐν ἀμάξῃ, ἥτις τοὺς μεταφέρει εἰς τὸν πλησιέστερον σιδηροδρομικὸν σταθμὸν.

* *

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Πιρὼν καθήμενος πλησίον εἰς τὸ παράθυρόν του, εἶδεν εἰσερχόμενον ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν Βολταῖρον. Ἐν τούτοις ὁ κώδων δὲν ἀκούεται, ἀλλ' ἔγραψέ τις μόνον ἐπὶ τῆς θύρας τι διὰ τῆς κρητίδος καὶ ἀνεχώρησεν. Ὁ Πιρὼν σκανδαλισθεὶς ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ βλέπει τὴν λέξιν «Ἀνόητος!» γραμμένην σαφέστατα καὶ ὀλόγραφα. Ὁ Πιρὼν δὲν ἦτο ἄνθρωπος ἱκανὸς νὰ παραμελήσῃ τὴν πληρωμὴν. Μετὰ τινος ἡμέρας λοιπὸν ἔρχεται μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐπιδεικτικώτατα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βολταῖρου, ὅστις δὲν δύναται νὰ κρύψῃ τὴν ἐκπλήξιν του.—Κύριε! λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Πιρὼν, τὸ διάβημά μου τοῦτο δὲν πρέπει νὰ σὰς ἐκπλήττῃ· τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας εἶδα τὸ ὄνομά σας ἐπὶ τῆς θύρας μου, καὶ ἔσπευσα νὰ σὰς ἀποδώσω τὴν ἐπίσκεψιν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐκάματε.

* *

Ἡ κυρία *, γνωστὴ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀττικο-βουιωτῆν διὰ τὴν ἐπίφοβον φλυαρίαν της, ἐκάλεσε πρὸ μικροῦ τὸν ἱατρὸν. . . ., ὅπως τὸν συμβουλευθῆ.

Τῷ εἶπεν ὅτι πάσχει ἀπὸ κεφαλαλγίας, ὀδυνρὰ κεντήματα, κτλ. . .

— Δὲν ἔχετε ἀνάγκην καμμιάς θεραπείας. Ἄρκει μόνον νὰ ἡσυχάσετε! . . λέγει ὁ ἱατρὸς ὅστις ἐγνώριζε τὴν πελάτιν του.

— Καὶ ἡ γλώσσά μου, ἱατρέ; Δὲν κυττάζετε καὶ τὴν γλώσσάν μου;

— Ἄ, ἀκριβὴ μου κυρία, ἡ γλώσσά σας καὶ αὐτὴ ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἐν ἔτει 1839, ὅτε ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία ἐβράβευσεν ἐν τῶν ποιημάτων τῆς κυρίας Colet, ὁ Ἄλφόνσος Karr ὠμίλησεν ἐν ταῖς Guèpes μετ' εἰρωνείας περὶ τοῦ βραβευθέντος ποιήματος καὶ τῆς ποιητρίας του. Μετὰ τινος ἡμέρας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἄρθρου τούτου, ὁ Ἄλφόνσος Karr, εὐρισκόμενος ἐν τῷ κήπῳ του, βλέπει ἐρχομένην πρὸς αὐτὸν κυρίαν τινὰ.

— Ὁ κύριος Karr; λέγει.

— Εἶμαι ἐγὼ, κυρία· τί δύναμαι νὰ πράξω πρὸς ἐκδούλευσίν σας;

— Ἐχω νὰ σὰς ὀμιλήσω. Ἄς ἔμβωμεν εἰς τὴν οἰκίαν σας.

Ὁ κύριος Karr ἔκλινε διὰ ν' ἀφήσῃ νὰ προηγηθῆ αὐτοῦ ἡ κυρία· ἀλλ' αὕτη ἀποποιεῖται λέγουσα:

— Ὅχι, προηγηθῆτε σεῖς, διὰ νὰ μοὶ δείξητε τὸν δρόμον.

Ἀλλὰ μόλις ὁ Karr ἔκαμεν ὀλίγα βήματα, καὶ ἡ κυρία σηκώσασα τὴν χεῖρα κατήνεγκεν ἐπ' αὐτὸν πληγὴν δι' ἐγχειριδίου. Παρσευθὺς ὁ Karr τῆς ἤρπασε τὴν χεῖρα, καὶ τὸ ἐγχειρίδιον ἐξέσχισε μόνον τὴν χειρίδα τοῦ ὑποκαμίσου του, καὶ ἐπήνεγκεν ἀμυχάν τινα εἰς τὸ δέρμα. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἡ κυρία Colet.

«Οἱ τοῖχοι τοῦ γραφείου μου, λέγει ὁ Karr ἐν τινι τῶν μυθιστορημάτων του, ἐξ οὗ ἀποσπῶμεν τὸ ἀνεκδοτὸν τοῦτο, ἦσαν σκεπασμένοι ἀπὸ εἰκόνας, ὅπλα καὶ διάφορα ἄλλα πράγματα περιεργίας ἄξια. Ἐζήτησα μίαν θέσιν κενὴν, ὅπου καὶ ἔθεσα τὸ ἐγχειρίδιον μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς: *Donné dans le dos par Mme Colet* (Κατηνέχθη ὀπισθεν ὑπὸ τῆς K^ς Colet)».

Ἡρώτησέ τις τὸν Fontenelle ποῖαν τινὰ γνώμην ἔπρεπε νὰ ἐκφράξῃ προκειμένου περὶ ποιημάτων.

— Λέγετε πάντοτε ὅτι εἶνε κακά. Μόλις θ' ἀπατηθῆτε ἅπαξ εἰς τὰ χίλια.

Ἀγγλικὴ παροιμία συνηθεσάτη παρὰ ταῖς Ἀγγλίσις, ὅσαι θηρεύουσι σύζυγον:

«Προτιμότερον διὰ τὴν γυναῖκα νὰ εἶνε ὁ θησαυρὸς γέροντος, παρὰ ἡ δούλη νέου».

? ? ? ?

ΙΩΝΑΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ὁ ἱππότης ἄλλοτε ἦτο πολεμιστὴς κατὰφρακτος ἀπὸ χάλυβα, μὲ βράδισμα εὐγενὲς καὶ μεγαλοπρεπές, μὲ σιδηροῦν τὸ ἄκρον τῆς χειρὶδος του, μὲ στῆθος πλατὺ, ἔτοιμος ν' ἀψφῆσῃ οἰονδήποτε κίνδυνον χάριν τῆς κυρίας του ἢ τοῦ βασιλέως του. Τὴν σήμερον εἶνε ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ εἰς αἶθουσάν τινα, χωρὶς νὰ ἴδῃς ἐκεῖ δέκα, εἴκοσι κυρίους ἐνδεδυμένους μαῦρα, ἰσχνούς, φαλακροὺς καὶ ἀσθενικούς. Οἱ κύριοι οὗτοι εἶνε ἱππῶται. (Ἀλφόνσος Κάρο).

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὰ κελύφη τῶν ὠν συνήθως χάνονται ἀπορριπτόμενα εἰς τοὺς σωροὺς τῶν ἀκαθαρσιῶν, ὅπερ εἶνε μεγάλη ἀπώλεια διὰ τοὺς κτηνοτρόφους, εἰς οὓς τὰ κελύφη ταῦτα εἶνε χρησιμώτατα.

Κοπανίζων καὶ ἀναμιγνύωντις αὐτὰ εἰς τὰς τροφὰς τῶν ὀρνίθων, τῶν χειριδίων καὶ ἄλλων ζώων, συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὀστέων τῶν ζώων τούτων καὶ εἰς τὴν καθόλου αὐξησίν των. Οὐδεμία δ' ἀμφιβολία ὅτι προκαλοῦσι μεγάλως τὴν γέννησιν ὠν τὰ κελύφη ταῦτα διδόμενα πρὸς τροφήν εἰς τὰς ὀρνίθιας.

ζων :-Τόπον! —παχὺς εὐνοῦχος ἔφιππος, προηγούμενος ἀμάξης τουρκικῆς, ζωγραφισμένης μὲ ἄνθη καὶ πτηνὰ, φεροῦσης ἐντὸς τὰς γυναῖκας τουρκικοῦ χαρμεῖου, ἐνδεδυμένης ἰώδη καὶ πράσινα μὲ μεγάλας λευκάς καλύπτρας· ὅπισθεν δ' ἐπακολουθεῖ ἀδελφὴ τοῦ ἑλθού, ἀνήκουσα εἰς νοσοκομεῖόν τι τοῦ Σταυροδρομίου, παρακολουθουμένη ὑπὸ δούλου ἀφρικανοῦ κρατοῦντος πίθηκον, καὶ ὑπὸ ἱστοριολόγου, φέροντος στολὴν νεκρομάντεως. Καί, τοῦθ' ὕπερ εἶνε φυσικὸν μὲν, ἀλλὰ φαίνεται παράδοξον εἰς τὸν νέηλον, ὅλοι οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ τόσον διάφοροι, συναντῶνται καὶ διαβαίνουσι, χωρὶς νὰ ἴδωσιν ἀλλήλους, ὅπως τὰ πλήθη τοῦ Λονδίνου. Κανεῖς δὲν σταματᾷ, ὅλοι τρέχουσι κατεσπευσμένως, καὶ μεταξὺ ἑκατὸν προσώπων δὲν ἀπαντᾷς ἐν μόνον ὅπερ νὰ γελᾷ. Ὁ ἀλθωνὸς μὲ τὴν λευκὴν φουστανέλλαν καὶ τὰ πιστόλια εἰς τὴν ζώνην διαβαίνει παρὰ τὸν τάταρον φοροῦντα ἐνδύματα ἐκ προβάς· ὁ τουρκὸς ἐποχούμενος ἐπ' ὄνου πολυτελῶς ἐπισταγμένους διολισθαίνει μεταξὺ δύο σειρῶν καμήλων· ὅπισθεν δὲ τοῦ δωδεκαετοῦς ὑπασπιστοῦ μικροῦ βασιλόπαυδος, καλισμένου ἐπὶ κέλητος ἀραβικοῦ, βραίνει βαρέως ταλαντευομένη ἄμαξα φορτωμένη μὲ τὰ παράδοξα ἔπιπλα καὶ σκεῦη οἰκίας τουρκικῆς. Ἡ μουσουλμανὶς πεζὴ, ἡ δούλη κεκαλυμμένη, ἡ ἑλληνὶς μὲ τὸ ἐρυθρὸν πιλίδιον, καὶ τὴν κόμην κρεμαμένην ἐπὶ τῶν ὤμων, ἡ μελιταία κουκουλωμένη μὲ τὴν μαύρην καλύπτραν τῆς, ἡ ἑβραία φέρουσα τὴν ἀρχαιοτάτην τῆς Ἰουδαίας στολὴν, ἡ μαύρη τυλιγμένη εἰς ποικιλόχρωμον σάλιον τοῦ Καίρου, ἡ τραπεζοῦντία ἀρμενικὴ, μέλαινα ὅλη καὶ κεκαλυμμένη ὡς φάσμα νεκρῶσιμον, εὐρίσκονται πολλάκις εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σειρὰν, ὡς ἂν εἴ ἦλθον ἐκεῖ ἐπίτηδες καὶ ἐναμίλλως. Μωσαϊκὸν φυλὸν καὶ θρησκείων ποικίλον, ἀδιαλείπτως συντιθέμενον καὶ διαλυόμενον μετὰ ταχύτητος, ἦν ἀδυνατεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ πνεῦμα. Ὡραῖον εἶνε καὶ νὰ ἔχη τις τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸ πάτωμα τῆς γεφύρας, καὶ νὰ μὴ βλέπῃ ἄλλο τι παρὰ τοὺς πόδας. Τότε βλέπει διερχομένας ἐνώπιόν του ὅλας τὰς ὑποδέσεις τοῦ κόσμου, ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀδάμ μέχρι τῶν ὑποδημάτων τοῦ τελευταίου στραμοῦ τῶν Παρισίων· κίτρινα τουρκικὰ παπούτσια, ἐρυθρὰ ἀρμενικὰ, κυανὰ ἑλληνικὰ, μαύρα ἑβραϊκὰ· σανδάλια, καὶ μεγάλα ὑποδήματα τοῦ Τουρκεστάν, περινημιτῆδες ἀλθωνικὰς, ὑποδήματα ἀνοικτὰ, γαμβάδες μυριοχρόμους τῶν μικρασιατῶν ἱππέων, ἐμβάδας χρυσοκεντήτους, ἀλπαργάτας ἰταλικὰς, ὑποδέσεις ἐξ ὀλοθηρικοῦ, ἐκ σχοινίου, ἐκ βελῶν, ἐκ ξύλου καὶ τόσον πυκνάς, ὥστε ἐν ᾧ βλέπει τις μίαν, διαβλέπει συγχρόνως ἄλλας ἑκατόν. Ἐὰν δὲ δὲν προσέχη τις καλῶς, κινδυνεύει ν' ἀνατραπῇ κατὰ πᾶν βῆμα· διότι ὅτε μὲν ἐπέρχονται ὑδροφόροι νοτοφοροῦντες ἀσκούς κολοσσικούς ὕδατος, ὅτε δὲ ῥωσσεῖς ἔφιππος, ἄλλοτε τάγμα στρατιωτῶν αὐτοκρατορικῶν, φερόν-

των στολὴν ζουαβικὴν, ὅπερ νομίζεις ὅτι χωρεῖ πρὸς ἔφοδον, ἄλλοτε δὲ ἄθροισμα ἀχθοφόρων ἀρμενίων, οἵτινες φέρουσι στηριζόμενοι ἀμοιβαίως ἐπὶ τῶν ὤμων ἀλλήλων καὶ ἀνὰ δύο μακροτάτους μοχλοὺς, ἐξ ὧν κρέμανται σφαῖραι ἐμπουρευμάτων ὀγκωδέσταται, καὶ ἄλλοτε πάλιν πλήθη τούρκων ὀρμῶντα πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς γεφύρας, ὅπως ἐπιβῶσιν εἰς τὰ ἀτμόπλοια. Καὶ συμβαίνει τότε ἐκεῖ θόρυβος, ὀγκλοβὴ, μῆγμα φωνῶν παραδόξων, τόνων λαρυγκωδῶν, ἡχῶν ἀσθματικῶν, ἐπιφωνημάτων ἀκαταλήπτων, ὧν ἐκ τοῦ μέσου μόλις φθάνουσιν ἐκ διαλειμάτων εἰς τὰ ὦτα καὶ λέξεις τινὲς ἰταλικαὶ ἢ γαλλικαὶ, αἵτινες ἀποτελοῦσι σημεῖα φωτεινὰ ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτου σκότους. Ἄλλ' οἱ μεγαλιτέρων ἐντύπωσιν προξενούντες ἐν τῷ πλήθει τούτῳ εἶνε οἱ Κιρκάσιοι, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χωροῦσι βραδέως ἀνὰ τρεῖς καὶ πέντε ὁμοῦ ἄνδρες βαθυγένειοι, μὲ τρομερὰν ὄψιν, φέροντες μέγαν πῖλον τριχωτὸν κατὰ τὸν τρόπον τῆς πρῆην νεαπολιτικῆς φρουρᾶς, μακρὸν μέλαν κατάνιον, ἐγχειρίδιον εἰς τὴν ζώνην καὶ χρυσὴν φουσεκοθήκην εἰς τὸ στήθος· ἀληθεῖς ὄψεις ληστῶν, ὧν ἕκαστος φαίνεται, ὅτι ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ πωλήσῃ κόρην ἢ ἀδελφὴν, καὶ ἔχει βαμμένας τὰς χεῖράς του εἰς ῥωσσικὸν αἶμα. Ἀκολούθως οἱ Σύροι φέροντες ἔνδυμα ὅπως ὁ κατὰ Βυζαντινὸς δαλματικὸς χιτῶν καὶ τὴν κεφαλὴν τυλιγμένην μὲ μανδήλιον ἔχον χρυσὰς γραμμάς· οἱ βούλγαροι μὲ ἐπανωφόριον χονδροειδέστατον, καὶ μὲ πῖλον γουνοτῶν· οἱ γεωργιανοὶ μὲ πιλίδιον ἐκ δέρματος βερνικωμένου καὶ χιτῶνα προσκολλημένον στενωῖς εἰς τὸ σῶμα διὰ γύρου μεταλλικοῦ· οἱ Ἕλληνες τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, σκεπασμένοι ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω μὲ κεντήματα, μὲ θυσάνους καὶ μὲ κομβία στίλβοντα. Τὸ πλῆθος ἐν τούτοις καὶ ἀραιοῦται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν· ἀλλ' αἴφνης προχωροῦσιν ἄλλαι τάξεις πυκνόταται, κυματιζόμεναι ἀπὸ καλύμματα τῆς κεφαλῆς ἐρυθρὰ καὶ λευκὰ σαρίκια, ἐκ μέσου τῶν ὁποίων ἐξέχουσι πῖλοι κ' ἑλινθρικοί, ἀλεξήλια καὶ κτενίσματα πυραμιδῶ· ἡ κυριῶν εὐρωπαϊῶν, ἅτινα φαίνονται ὡς ἐπιπλέοντα καὶ ὠθούμενα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὑπὸ τοῦ μουσουλμανικοῦ χειμαζέου. Ἐκπλήξιν προξενεῖ καὶ μόνη ἡ ποικιλία τῶν κληρικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν. Ἐδῶ λάμπει ἡ κορυφὴ καπουκίνου, ἐκεῖ πυροῦται τὸ γιαντινταρικόν σαρίκιον οὐλεμα, παρῆκει κυματίζει ὁ μέγας πέπλος ἀρμενίου ἱερέως. Διαβαίνουσιν ἱμάμιδες μὲ χιτῶνα λευκὸν, καλογραῖα τοῦ τάγματος τῶν πέντε δεσποτικῶν σιγμάτων, ἱερεῖς τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ φέροντες πρασίνην στολὴν, καὶ σπάθην εἰς τὸ πλευρὸν, ἀδελφοὶ δομινικανοὶ, προσκυνηταὶ ἐπιστρέψαντες ἐκ Μέκκας, φέροντες ἀπὸ τοῦ τραχήλου κρεμαμειον τέλεσμα, ἱησοῦται, δερβίσιδες — καὶ τοῦτο εἶνε ἀληθῶς παράδοξον — δερβίσιδες, οἵτινες ἐν μὲν τῷ τζαμίῳ σκληραγωγοῦσι τὸ σῶμα εἰς ἐξι-

άτην, και τὰς ἄλλας ἀνάριθμῆτους ποικιλίας τῶν ὀμοσπονδιῶν τῆς ἀναρχίας, αἵτινες ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ Νείλου μέχρι τοῦ Ἰστρου, καὶ ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς. Ὅστις θηρεῖ τὸ ὄραϊον, καὶ ὅστις θηρεῖ τὸ φοικῶδες, ἐρχόμενος ἐνταῦθα εὐρίσκει ὑπερβαλλομένην καὶ τὴν πλέον τολμηρὰν τοῦ ἐπιθυμίου. Ὁ Ῥαφαήλ θὰ ἔμενεν ἐκστατικὸς, καὶ ὁ Ῥεμβράνδ θὰ ἔχωνε τὰς χεῖράς του εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Τὸ καθαρότερον κάλλος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Καυκασίων φυλῶν εὐρίσκεται ἀναμειγμένον μὲ ρίνας σιμᾶς καὶ μὲ κεφαλὰς πεπισμύνας· ἐγγύθεν σου διαβαίνουσι πρόσωπα βασιλισσῶν καὶ ὄψεις Ἑρινύων· πρόσωπα ἐψιμυθισμένα καὶ πρόσωπα παραμορφωμένα ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ ἀπὸ τὰς πληγὰς, πόδες κολοσσιᾶτοι, καὶ πόδες κισκάσσιοι ἔχοντες μῆκος χειρὸς, ἀχθοφόροι γιγάντειοι, τοῦρκοι ὑπερέσχατοι, καὶ μαῦροι ἰσχυροὶ ὡς σκελετοὶ, μορμολύκεια ἀνθρώπινα ἐμποιοῦντα οἶκτον καὶ φρίκην· ὅλαι αἱ παραδοξότεραι ὄψεις, δι' ὧν εἶνε δυνατὸν νὰ παρασταθῇ εἰς τὸν κόσμον ὁ ἀσκητικὸς βίος, ἡ κατάχρησις τῶν ἡδονῶν, οἱ ὑπερβολικοὶ κόποι, ὁ βασιλευῶν πλοῦτος καὶ ἡ λιμοκτονοῦσα ἔνδεια. Καὶ ὅμως ἡ ποικιλία τῶν ἐνδυμασιῶν εἶνε ἀσυγκρίτως θαυμασιωτέρα τῆς ποικιλίας τῶν προσώπων. Ὅστις ἔχει τὸ αἶσθημα τῶν χρωμάτων, ἐδῶ χάνει τὴν κεφαλὴν του. Δὲν εὐρίσκει οὐδὲ δύο πρόσωπα ἐνδεδυμένα ὁμοίως. Σάλια περιτυλιγμένα εἰς τὴν κεφαλὴν, ταινιώματα ἀγρίων, στέφανοι ἀπὸ ῥάκη, χιτῶνες καὶ ὑπενδύται μὲ παραλλήλους καὶ διεσταυρωμένας γραμμὰς, ὅπως ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἀρλεκίνου, ζῶναι πλήρεις μαχαιρῶν, αἵτινες φθάνουσιν ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τῶν μασχαλῶν, βρακίια ὡς τὰ τῶν μαμελοῦκων, διαζώματα, γουνάκια, τήβεννοι, σινδόνια ποδήρη, φορέματα γουνωμένα μὲ δέρμα λευκῆς ἐκτίδος, ὑπενδύται ὁμοιάζοντες μὲ χρυτοῦς θώρακας, χειρίδες, ἄλλαι κολπωταὶ καὶ ἄλλαι στεναὶ, ἐνδυμασίαι μοναστικαὶ καὶ ἀνευμέναι, ἄνδρες ἐνδεδυμένοι ὡς γυναῖκες, καὶ γυναῖκες φρονόμεναι ὡς ἄνδρες. ἐπαῖται ὁμοιάζοντες μὲ πρίγκιπας, κομψότης ῥακῶν, μανία χρωμάτων, σπατάλη παρυφῶν, στολιδίων, κρεμασταρίων, ταινιῶν, κοσμημάτων θεατρικῶν ἢ παιδαριωδῶν τοιαύτη, ὥστε νομίζει τις ὅτι ἀγρυπνεῖ ἐν μέσῳ ἀπεράντου φρενοκομείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκένωσαν τὰ βαλάντιά των ὄλοι οἱ παλαιοπῶλαι τοῦ κόσμου. Ὑπὲρ τὸν ὑπόκορον δὲ μορμоруμὸν, ὅστις ἤγει ἐκ τοῦ πλήθους τούτου διακρίνονται οἱ ὀξεῖς λαρυγγισμοὶ τῶν ἐλληνοπαίδων, φορτωμένων μ' ἐρημερίας πάσης γλώσσης· αἱ στεντόραιοι κραυγαὶ τῶν ἀχθοφόρων, ὁ ἐξηθρωμένος γέλως τῶν τουρκισσῶν, αἱ παιδικαὶ φωναὶ τῶν εὐνούχων, οἱ παράφωνοι λαρυγγισμοὶ τῶν τυφλῶν, ψαλλόντων ἐδάφια τοῦ Κορανίου, ὁ βαθὺς ῥοῖζος τῆς γεφύρας σκευωμένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων, οἱ συριγμοὶ καὶ οἱ κωδωνίσχοι ἑκατὸν ἀτμοπλοίων,

ὧν τὸν καπνὸν καταβρίπτει ἐκ διαλειμμάτων πυκνὴν ἐπὶ τοῦ πλήθους ὁ ἄνεμος, ὥστε ἐπὶ τινα λεπτὰ τὰ πάντα ἀποκορύπτονται οὐδὲ φαίνεται πλέον τίποτε. Ἡ ὡς μετρημισμένη αὕτη πληθὺς τῶν λαῶν ἐπιβαίνουσι εἰς τὰ μικρὰ ἀτμόπλοια, ἅτινα ἐκπλεύουσι κατὰ πᾶσαν σιγίτην διὰ τὸ Σκούταρι, τὰ χωρία τοῦ Βοσπόρου καὶ τὰ προάστεια τοῦ Κερατίου κόλπου· διαχέεται εἰς τὴν Σταμπούλ, εἰς τὰ παζάρια, εἰς τὰ τζαμιά, εἰς τὰς συνοικίας τοῦ Φαναρίου καὶ τοῦ Βαλατᾶ, καὶ αὐτὰς τὰς ἀπωτάτας τῆς Προποντιδος· εἰσβάλλει εἰς τὴν φραγκικὴν ὄχθην, δεξιόθεν μὲν πρὸς τὰ παλάτια τοῦ Σουλτάνου, ἀριστερόθεν δὲ πρὸς τὰς συνοικίας τοῦ Σταυροδρομίου, ὁπότεν καταπίπτει ἐκ νέου εἰς τὴν γέφυραν διὰ τῶν ἀπειραρίμων στενωπῶν, αἵτινες ἀνέρουσι παρὰ τὰ πλευρὰ τῶν λόφων· καὶ συνδέει τοιοῦτοτρόπως τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην, δέκα πόλεις καὶ ἑκατὸν προάστεια εἰς δίκτυον ἐνεργειῶν, ῥαδιοργίων καὶ μυστηρίων, πρὸ τῶν ὁποίων μένει ἔκπληκτος ἡ φαντασία. Τὸ θέαμα νομίζει τις, ὅτι πρόξενεῖ φαιδρότητα· καὶ ὅμως δὲν ἔχει οὕτως τὸ πρᾶγμα. Ἀφ' οὗ παρέλθη τὸ πρῶτον θάμβος, τὰ χρώματα ὤχρωσι, καὶ ὁ θεατῆς δὲν βλέπει πλέον διερχομένην ἐνώπιον του μακρὰν συνοδίαν μετρημισμένων, ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον παρελεύονσαν μετ' ὅλων αὐτῆς τῶν ἀθλιότητων, τῶν μανιῶν, καὶ τῆς ἀπειροῦ διαφωνίας τῶν δοξασιῶν καὶ τῶν νόμων τῆς· ἀποδημίαν εἰς ἱερὰ προσκυνήματα λαῶν ἐκπεπτωκότων καὶ φυλῶν ἐξήχησιωμένων· ἄπειρα δυστυχήματα ἔχοντα χρεῖαν βοηθείας, αἴσχη, ἅτινα πρέπει νὰ ἐκπλυθῶσι, ἀλύσεις αἵτινες πρέπει νὰ θραυσθῶσι· σωρὸν ὁλόκληρον φοβερῶν προβλημάτων γεγραμμένων μὲ χαοκτῆρας αἵματος, καὶ ἅτινα δὲν θέλουσιν ἐπιλυθῆ ἄλλως παρὰ μὲ χεῖμαρδον αἱμάτων· ἢ δ' ἄπειρος αὕτη ἀταξία εἶνε θλιβερά. *Ἐπιτα τὸ αἶσθημα τῆς περιεργείας δὲν ἰκανοποιεῖται, ἀλλ' ἀποστομοῦται μᾶλλον ἐκ τῆς ἀτελευτήτου ταύτης ποικιλίας τῶν παραδόξων πραγμάτων. Ποῖαι μυστηριώδεις ἐπαναστάσεις ἐμπιπτουσιν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν! Δὲν εἶχε παρέλθῃ ἐν τέταρτον ὥρας ἀπὸ τῆς εἰς τὴν γέφυραν ἐλεύσεώς μου, καὶ ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ δρυφάκου τῆς γεφύρας, ἐσχεδιάζα μηχανικῶς ἀρβουργῆ ἐπὶ τεμαχίου δοκοῦ μὲ τὸ μολυβδοκόνδυλον, λέγων πρὸς ἑαυτὸν μεταξὺ χασμώμενος, ὅτι ὑπάρχει κατὰ μέγα μέρος ἀληθὴς ἢ περὶ φημος γνώμη τῆς Στάλ, ὅτι ἡ θλιβερωτέρα τῶν ἡδονῶν εἶνε ἡ περιήγησις.

ΣΤΑΜΠΟΥΛΑ.

Ὅπως συνέλθῃς ἐκ τῆς παραζάλης ταύτης δὲν ἔχεις παρὰ ν' ἀκολουθήσης μίαν τῶν μυρίων στενωπῶν, ὅσαι ἀνέρουσι πρὸς τοὺς λόφους τῆς Σταμπούλ. Ἐδῶ ἐπικρατεῖ ἄκρα ἡσυχία, καὶ ἐδῶ δύναται νὰ ἴδῃς ὑπ' ὅλας τὰς ὄψεις τῆς τὴν μυστηριώδη καὶ ζηλότυπον ἐκείνην Ἀνατολήν, ἥτις

θὺς ὡς καταβῆς τὴν κλιτὺν ἐκείνην, καὶ φθάσῃς εἰς τὸ βάθος μιᾶς τῶν πολλῶν ἐκεινῶν στενωπῶν, τὰ πάντα μεταβάλλονται. Εὐρίσκουσι παρευθὺς εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλιτέρας ὁδοὺς τῆς Σταμπούλ, ἧς ἐκατέρωθεν ὑπάρχουσι μνημεῖα, εἰς ὧν τὸν ἀποθανυμασμὸν δὲν σοὶ ἀρκοῦσι πλέον οἱ ὀφθαλμοί. Βαδίζεις δ' οὕτως ἐν μέσῳ τζαμιῶν, κιοσκίων, μιναρῶν, ἀψιδῶν, βρύσεων ἐκ μαρμάρου καὶ κυάνου, καὶ μαυσωλείων σουλτανικῶν ἀπαστραπτόντων ἐξ ἀραβουργημάτων καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν χρυσῶν, τοίχων σκεπασμένων μὲ ψηφροετήματα, ὑπὸ στεγάσματα κέδρινα καταποικιλτα, καὶ τὴν σκιὰν μεγαλοπρεπεστάτης βλαστήσεως, ἣτις ὑπερπηδᾷ τὰ τεῖχη τῶν περιβόλων καὶ πληροῖ τὰ πάντα εὐωδίας. Εἰς τὰς ὁδοὺς ταύτας ἀπαντῶνται κατὰ πᾶν βῆμα ὀχήματα πασάδων, ἀξιωματικοί, ὑπάλληλοι, ὑπασπισταί, εὐνοῦχοι μεγάλων οἰκιῶν, συνοδία ὑπηρετῶν καὶ παρασίτων, πηγαίνοντες καὶ ἐρχόμενοι μεταξὺ τῶν ὑπουργείων. Ἐδῶ ἀναγνωρίζεις τις τὴν πρωτεύουσαν τῆς μεγάλης αυτοκρατορίας, καὶ τὴν θαυμάζει ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Ἡ λευκότης, ἡ χάρις τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ῥυθμῶν, ὁ φλοῖσθος τῶν ὑδάτων, ἡ δροσερότης τῶν σκιῶν, καταθέλγουσι τὰς αἰσθήσεις ὡς τις ἤμερος μουσικῆ, καὶ πληροῦσι τὴν διάνοιαν φαιδρῶν εἰκόνων. Αὗται αἱ ὁδοὶ ἄγουσι καὶ εἰς τὰς μεγάλας πλατείας, ὅπου ὑφούνται τὰ αυτοκρατορικά τζαμιά, πρὸ τῶν ὁποίων ὁ θεατὴς μένει ἔκθαμβος. Ἐκαστὸν τῶν τζαμιῶν τούτων εἶνε ὡς τις κόμβος συνέχων περὶ ἑαυτὸν πολίχνην ὅλην σχολειῶν, νοσοκομείων, βιβλιοθηκῶν, ἀποθηκῶν, λουτρῶν, ἄτινα σχεδὸν δὲν φαίνονται, διότι καταθλίβονται ὑπὸ τοῦ ἀπειρομεγέθους θόλου, οὗτινος συναποτελοῦσι τὸ διάδημα. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἣν ἐφαντάζετό τις ὡς τινα ἀπλουστάτην, παρουσιάζει ἐξ ἐναντίας ἀπειρίαν λεπτομερειῶν, ἐλκρούσαν μυριαχόθεν τὸ βλέμμα. Θόλοι μικροὶ μολυβοσκεπεῖς, σέγαί σηχημένα παραδόξῳ ἀνυψούμεναι ἀλλεπαλλήλως, ἐξέστει ἐνᾶνερον, πρόστοα μεγάλα, παράθυρα μετὰ κιονιδίων, ἀψίδες ποικιλταί, μιναρῶδες ῥαβδωτοί, περιεζωσμένοι μὲ μικροὺς ἐξώστας διατρήτους ἐκ κοσμημάτων, μὲ κιονόκρανα καὶ μὲ σταλακτίτας· πύλαι καὶ βρύσεις μεγαλοπρεπεῖς, αἵτινες νομίζεις ὅτι φοροῦσι παρυφᾶς ἀπὸ τρίχαπτα· τοῖχοι μυριόχρωμοι καὶ χρυσόστικτοι· τὰ πάντα ποικιλτά, γλυπτὰ, ἐλαφρά, τολμηρά, σκιζόμενα ἀπὸ δρῦς, κυπαρίσσους καὶ ἐλάτας, ἀφ' ὧν διέρχονται νέφη πτηνῶν, περιπλανωμένων βραδέως πέριξ τῶν θόλων καὶ πληρούντων ἀρμονίας ὅλους τοὺς μυχοὺς τῆς ἀπειρομεγέθους οἰκοδομῆς. Ἐδῶ ἀρχίζει τις νὰ αἰσθάνεται τι βαθυτέρον καὶ ἰσχυρότερον παρὰ τὸ ἐκ τοῦ κάλλους αἰσθημα. Τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα, ἄτινα εἶνε ὡς τις κολοσσικία μαρμαρίνη ἐπιθεκίως τήξεως ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων διαφόρου ἐκείνης, ἐν ἧ ἔγεννήθημεν καὶ ἀνετρέφθημεν, ἄτινα εἶνε οὕτως εἰπεῖν ὁ

σκελετὸς ὁ ὀστείνος φυλῆς καὶ πίστεις ἐχθρικῆς, ἄτινα ἀναγγέλλουσιν εἰς ἡμᾶς διὰ γραμμῶν ὑπερφηάνων καὶ ὕψους τολμηροῦ τὴν δόξαν Θεοῦ, ὅστις δὲν εἶνε ὁ ἡμέτερος, καὶ λαοῦ ὅστις ἐνέπνεε τρόμον εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν, ἐμποιοῦσι σέβας ἀνάμικτον μὲ δυσπιστίαν καὶ τρόμον, ὅπερ νικᾷ τὴν περιέργειαν καὶ συνέχει ἡμᾶς μακρὰν ἀπ' αὐτῆς. Διὰ τῶν σκιερῶν περιβόλων διαφαίνονται ἐν δον τοῦρκοι τελοῦντες τὰς ἀπονίψεις αὐτῶν εἰς τὰς βρύσεις, ἐπαῖται ὀκλάζοντες παρὰ πόδας τῶν στηλῶν, κυρίαὶ κεκαλυμμένα διερχόμεναι βραδέως ὑπὸ τὰς ἀψίδας· τὰ πάντα ἤρεμα καὶ οἶον συνεσιασμένα ὑπὸ βαφῆς τιнос θλίψεως καὶ ἡδυπαθείας, ἣτις δὲν ἐνοοεῖ τις καλῶς πόθεν προέρχεται, καὶ ἐφ' ἧς ἐπέχει ἡ διάνοις μελετώσα αὐτὴν ὡς τι αἰνίγμα. Ὁ Γαλατᾶς, τὸ Σταυροδρόμιον, ὦ, πόσον μακρὰν ἀπ' ἐδῶ εὐρίσκονται! Ἐδῶ αἰσθάνεται τις ὅτι εἶνε μόνος καὶ ἐν μέσῳ κόσμου ἄλλου καὶ χρόνων ἄλλων, ἐν τῇ Σταμπούλ Σουλεϊμάν τοῦ Μεγάλου καὶ Βαγιαζήτ τοῦ Β', καὶ μένει ἔκπληκτος ὅτε, ἐξελθὼν τῆς πλατείας ταύτης, καὶ ἀποβαλὼν ἐκ τῆς ὄψεως τὸ ἀπειρομέγεθος τοῦτο μνημεῖον τῆς δυνάμεως τῶν Ὀσμανιδῶν, ἐπανευρίσκειται ἐν μέσῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ξυλίνης, τῆς ἔλσεινης, τῆς ἐτοιμορρόπου, τῆς πλήρους ῥυπαρίας καὶ ἀθλιότητος. Καθ' ὅσον δὲ προχωρεῖ τις, αἱ οἰκίαι ἀποβάλλουσι τὸν χρωματισμὸν των, ἡ περιπλοκάς τῶν περιβόλων βλάστησις ἀναπτύσσεται, αἱ δεξαμεναὶ τῶν βρύσεων ἀποβαίνουσι μᾶλλον βροσκεπεῖς· ἀπαντᾷ δὲ τις τζαμιά νάννα, μὲ τοίχους διεξρηγμένους καὶ μιναρῶδες ξυλίνοους, περικυκλωμένα δ' ἀπὸ βάτους καὶ κνίδας· μαυσωλεῖα ἠρειπωμένα, κλίμακας συντετριμμένας, καὶ ἐκτάσεις ἀδιαθάτους ἐκ τῶν ἐρειπίων, συνοικίας πεπαλαιωμένας καὶ ἀφάτως θλιβεράς, ὅπου δὲν ἀκούεται ἄλλος κρότος παρὰ τὸν θροῦν τῶν πτερύγων τῶν ἱεράκων καὶ τῶν πελαργῶν, καὶ τὴν λαρυγγώδη φωνὴν ἱμάμη ἐρημικοῦ, ἀνακράζοντος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀφανοῦς μιναρῆ. Οὐδεμία ἄλλη πόλις παριστᾷ κάλλιον τῆς Σταμπούλ τὴν φύσιν καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ λαοῦ της. Πᾶν ὅ,τι μέγα καὶ καλὸν ἐν αὐτῇ ἀνήκει εἰς τὸν Θεὸν, ἢ εἰς τὸν Σουλτάνον, τὴν ἐπὶ γῆς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ· πάντα τὰ ἄλλα εἶνε παροδικὰ καὶ φέρουσι τὴν σφραγίδα βαθυτάτης ὀλιγωρίας τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων. Ἡ φυλὴ τῶν ποιμένων ἐγενεν ἔθνος· ἀλλ' ὁ ἔμφυτος αὐτῆς πρὸς τὴν ἀγροτικὴν φύσιν ἔρωσ, πρὸς τὴν θεωρίαν καὶ τὴν ἀργίαν, διετήρησεν ἐν τῇ μητροπόλει τὴν ὄψιν τοῦ στρατοπέδου. Ἡ Σταμπούλ δὲν εἶνε πόλις, δὲν ἐργάζεται, δὲν συλλογίζεται, δὲν δημιουργεῖ· ὁ πολιτισμὸς θραύει τὰς πύλας της, καὶ εἰσβάλλει ἐξ ἐφόδου εἰς τὰς ὁδοὺς της· αὐτὴ δ' ὑπνώττει καὶ φαντασιοκοπεῖ εἰς τὴν σκιὰν τῶν τζαμιῶν της, καὶ ἀφίνει τοὺς ἐπιδρομεῖς νὰ κάμνωσιν ὅ,τι θέλουσιν. Εἶνε πόλις ἐκλελυμένη, διε-

βοῶν, καὶ ὅπου ἀκόμη σώζεται ὁ στυλοβάτης τοῦ Ἀρκαδίου, ὁ ἀνατολικώτερος καὶ μεγαλύτερος λόφος τῆς Σταμπούλ, διαχωρίζομενος ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἕξ διὰ τοῦ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνων ῥέοντος ποταμίσκου Λύκου, εἰσβάλλοντος εἰς τὴν πόλιν παρὰ τὴν Πύλην τοῦ Χαρισίου καὶ ἐκβάλλοντος εἰς τὴν ἐγγὺς Θάλασσαν καθ' ἃ μέρος ἦν ὁ λιμὴν τοῦ Θεοδοσίου. Ἀπὸ δὲ τῶν τειχῶν τῶν Βλαχερῶν φαίνεται ἀκόμη τὸ προάστειον τοῦ Ὀρταξιλέου κατατετινόμενον ἡρέμα πρὸς τὸν ὄρμον καὶ κατεστεμμένον μὲ κήπους. Ἐπέκεινα δὲ τοῦ Ὀρταξιλέου κεῖται τὸ προάστειον τοῦ Ἐγιοῦπ, γῆ ἱερὰ τῶν Ὀσμανλίδων μὲ τὸ κομψὸν τζαμίον τῆς, καὶ τὸ ἐκτεταμένον νεκροταφεῖόν τῆς κατάσκιον ἐκ τῶν κυπαρίσσιων καὶ κατάλευκον ἐκ μαισωλείων καὶ τάφων· ὅπισθεν δὲ τοῦ Ἐγιοῦπ τὸ ὄροπέδιον τοῦ ἀρχαίου στρατοπέδου, ὅπου αἱ λεγεῶνες ἀνήγειρον ἐπὶ τῶν ἀσπίδων τοὺς νέους αὐτοκράτορας, καὶ ἐκείθεν τοῦ ὄροπέδιου ἄλλα κωμῖδια, ἅτινα διὰ τῶν ζωηρῶν τῶν χρωμάτων ἐπιχέουσι χάριν καὶ φαιδρότητα εἰς τὴν κάψυτον περίχωρον, ἣν περιβρέχουσι τὰ τελευταῖα νάματα τοῦ Κερατίου κόλπου. Αὕτη εἶνε ἡ Σταμπούλ. Εἶνε θεσπεσία. Ἀλλὰ τοῦ θεατοῦ ὅμως ἡ καρδία θλίβεται ἀναλογιζομένου, ὅτι ἡ ἀτελεύτητος αὕτη ἀσιατικὴ κόμη ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς δευτέρας ἐκείνης Ῥώμης, τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου μουσείου τῶν θησαυρῶν, οἷτινες ἠρπάγησαν ἐκ τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὧν καὶ μόνη ἡ ἀνάμνησις ἐκθαμβοῖ τὴν διάνοιαν ὡς θεσπέσιον τι ὄνειρον. Ποῦ εἶνε αἱ μεγάλοι στοαὶ, αἱ διερχόμεναι τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ τείχους, οἱ ἐπίχωροι θόλοι, οἱ ἵππειοι κολοσσοὶ οἱ ὑψόμενοι ἐπὶ κίωνων τιτανείων ἐνώπιον τῶν ἀμφιθεάτρων καὶ εἰς τὰς θέρμας, αἱ ὄρειχάλκιναι σφίγγες αἱ ἐπικαθήμεναι ἐπὶ πορφυρῶν στυλοβατῶν, οἱ ναοὶ καὶ τὰ ἀνάκτορα, ἅτινα ἀνήγειραν ὑψηλὰ τὸ ἐκ γρανίτου μέτωπόν των ἐν τῷ μέτῳ λαοῦ καταχάλκου, θεῶν μαρμαρίνων καὶ αὐτοκρατόρων ἀργυρῶν; Πάντα ἠφανίσθησαν καὶ μετεμορφώθησαν. Οἱ ὄρειχάλκιναι ἵπποι ἀνεκαμινεύθησαν καὶ ἐχύθησαν εἰς κανόνια· ὁ χαλκοῦς ἐπενδύτης τῶν ὀβελίσκων μετεβλήθη εἰς νομίσματα· αἱ σαροκράχοι τῶν αὐτοκρατοριστῶν μετεβλήθησαν εἰς βρύσσεις· ἡ ἐκκλησία τῆς ἁγίας Εἰρήνης εἰς ὀπλοθήκην, ἡ δεξαμενὴ τοῦ Κωνσταντίνου εἰς ἐργαστήριον, ὁ στυλοβάτης τοῦ Ἀρκαδίου εἰς πεταλωτήριον, καὶ ὁ Ἰππόδρομος εἰς ἀγορὰν ἵππων· ὁ κισσὸς δὲ καὶ τὰ ἐρείπια καλύπτουσι τὰ θεμέλια τῶν ἀνακτόρων, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν ἀμφιθεάτρων φύεται ἡ χλόη νεκροταφείων, ὀλίγα δὲ μόνον ἐπιγραφὰ ἀποτιτανωθεῖσαι ἐκ τῶν πυρκαϊῶν ἢ ἠκρωτηριασμέναι ὑπὸ τῆς σπάθης τῶν ἐπιδρομέων ἐνθυμίζουσιν ἀκόμη ὅτι ἐπὶ τῶν λόφων ἐκείνων ἔκειτο ἡ θαυμασιὰ μητρόπολις τοῦ ἀνατολικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Ἐπὶ τοῦ ἀπεράντου δὲ

τούτου ἐρειπίου κάθηται σήμερον ἡ Σταμπούλ, ὡς ὀδάλισσα (odalisea) ἐπὶ τάφου, ἀναμένουσα πότε θὰ σημάνῃ ἡ ὥρα τῆς.

EN TO: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩ.

Καὶ τώρα ἄς ἔλθωσι μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον οἱ ἀναγνώσται, ὅπως λάβωσι μικρὰν τινα ἀναψυχὴν.

Μέγα μέρος τῶν ὅσα περιέγραψα μέχρι τοῦδε, τὰ εἶδαμεν, ἐγὼ καὶ ὁ φίλος μου, τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μας· ἄς φαντασθῇ λοιπὸν ὁ ἀναγνώστης εἰς ποῖαν κατάστασιν ἔπρεπε νὰ εὑρίσκειται ἡ κεφαλὴ ἡμῶν, ὅτε ἐπιστρέψαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον περὶ λύγων ἀφᾶς. Καθ' ὁδὸν οὐδὲν εἵπαμεν, ἀμα δὲ εἰσελθόντες εἰς τὸ δωμάτιόν μας, ἐρρίφθημεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀποβλέψαντες πρὸς ἀλλήλους, ἠρωτήσαμεν συγχρόνως ἀμφοτέρω :

— Πῶς σοῦ φαίνεται ;

— Τί λέγεις ;

— Καὶ ὅταν συλλογισθῶ, ὅτι ἤλθα ἐδῶ διὰ νὰ ζωγραφίσω !

— Καὶ ἐγὼ διὰ νὰ γράψω !

Καὶ ἐπετιμήσαμεν ἀλλήλους κατὰ πρόσωπον εἰς ἀδελφικῆς συμπαθείας.

Καὶ ἀληθῶς τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καὶ διαφόρους ἄλλας ἡμέρας κατόπιν, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Ἀβδουλ-Ἀζίζ ἡδύνατο νὰ μοὶ προσφέρῃ μίαν ἐπαρχίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, χωρὶς νὰ κατορθώσω νὰ συναρμολογήσω δέκα στίχους περὶ τῆς πρωτεύουσας τοῦ κράτους του. Τόσον ἀληθῆς εἶνε, ὅτι ἡ περιγραφή τῶν μεγάλων πραγμάτων πρέπει νὰ γείνη μακρόθεν, καὶ ὅτι διὰ νὰ περιγράψῃ τις αὐτὰ καλῶς, πρέπει νὰ τὰ λησμονήσῃ ὀλίγον. Ἐπειτα πῶς ἦτο δυνατόν νὰ γράψω ἐντὸς δωματίου, ὀπόθεν ἐφαίνετο ὁ Βόσπορος, τὸ Σκούταρι, καὶ ἡ κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου ; Καὶ αὐτὸ τὸ ξενοδοχεῖον ἦτο θέαμα. Κατὰ πάσαν ὥραν τῆς ἡμέρας διὰ τῶν κλιμάκων καὶ διαδρόμων τοῦ ξενοδοχείου ἤρχοντο καὶ ἀπῆρχοντο ἄνθρωποι παντοδαποί. Εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν παρεκάθητο καθ' ἐκάστην εἰκοσιν ἔθνη. Δειπνῶν, δὲν ἡδυνάμην νὰ ἐκβάλω τῆς κεφαλῆς μου τὴν ιδέαν ὅτι ἤμην ἀπεσταλμένος τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως, καὶ ὅτι εἰς τὰ ἐπιδόρπια ἔπρεπε νὰ λάβω τὸν λόγον περὶ μεγάλων τινῶν διεθνῶν ζητημάτων. Ὑπῆρχον δ' ἐκεῖ πρόσωπα ῥοδόχροα ἀγγλίδων λαίδου, κεφαλαὶ καλλιτεχνῶν μὲ τὴν ἀτακτον κόμην, πρόσωπα τυχοδιωκτῶν παμποικίλια, μικρὰ βυζαντινὰ κεφαλαὶ, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἔλειπεν ἄλλο τι παρὰ ὁ χρυσοῦς ἀκτινωτὸς στέφανος, ὀψεις παράδοξοι καὶ ἀπαίσιοι· δσημέραι δὲ μετηλλάσσοντο. Εἰς τὰ ἐπιδόρπια, ὅτε ὅλοι ὠμίλου, ἐνόμιζες ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς τὴν πόλιν Βαβέλ. Ἐγνώρισα ἐκεῖ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀκόμη Ῥώσους τινὰς μαγευμένους ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐκάστην ἐσπέραν συνηγητώμεθα ἐκεῖ ἐπιστρέφοντες ἐκ τῶν ἄκρων ἐσχατιῶν τῆς

χαράς, ὅτι ἦλθε τέλος πάντων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπερ ἦτο τὸ ὄνειρον τῶν παιδικῶν του χρόνων, καὶ ἔσφιγγε δυνατὰ καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς του, ὅστις μετὰ φωνῆς συγκεκνημένης τοῦ ἔλεγε: *Je suis heureux de te voir heureux, mon cher enfant* (εἶμαι εὐτυχῆς, διότι σὲ βλέπω εὐτυχῆ, φίλτατόν μου τέκνον). Τὰς δὲ θερμὰς ὥρας ἀκολουθῶν διηρχόμεθα εἰς τὸ παράθυρον παρατηροῦντες τὸν Πύργον τῆς κόρης, ὅστις ὑψοῦται λευκὸς, ὡς ἡ χιών, ἐπὶ βράχου μονήρους τοῦ Βοσπόρου, ἀπέναντι τῆς Χρυσόπολεως* καὶ ἐν ᾧ ἐφαντασιοκοποῦμεν περὶ τοῦ μύθου τοῦ πρίγκιπος τῆς Περσίας, ὅστις ὑπάγει νὰ ἐκμυζήσῃ τὸ δηλητήριον ἐκ τοῦ βραχίονος τῆς ὡραίας Σουλτάνας, δηχθείσης ὑπ' ἀσπίδος, ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς αὐτῆς οἰκίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν παιδάριον πενταετὲς μᾶς ἐτύφλωνε. Τὰ πάντα ἦσαν περιέργα ἐν τῷ ξηνοδοχείῳ ἐκεῖνῳ. Μεταξὺ ἄλλων κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν εὐρίσκομεν ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ ξηνοδοχείου ἐν ἧ δύο ὑποκείμενα ἀμφιβόλου ὄμωσ ὄψεως, οἵτινες πρέπει νὰ ἦσαν προμηθευταὶ γυμνῶν διὰ τοὺς ζωγράφους, καὶ οἵτινες ἐκλαμβάνοντες τοὺς πάντας ὡς ζωγράφους, ἠρώτων αὐτοὺς ταπεινῇ τῇ φωνῇ: μίαν τούρισσαν; μίαν ἑλληνίδα; μίαν ἀρμένισσαν; μίαν ἑβραίαν; μίαν μαύρην;

*Ἐπίτα συνίξιμα.

Τῆ 24 Ὀκτωβρίου (ξ. ν.) ἡ γαλλικὴ πόλις Angers δημοτελέστατα ἐώρταζε τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος, ὃν εἶχεν ἰδρῦσει εἰς ἐν τῶν ἀρίστων αὐτῆς τέκνων, εἰς ἄνδρα φιλοπάτριδα ἄμα καὶ ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ διασημώτατον, τὸν περιώνυμον γλύπτην Δαυτὶδ, ὅστις συνήθως μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς πατρίδος του καλεῖται: Δαυτὶδ ὁ ἐξ Angers. Ὡς γνωστὸν, ὁ διάσημος οὗτος καλλιτέχνης εἶνε ὁ ποιήσας τὸ εἰς τὸν Μάρκον Βότσαρην ὠραῖον ἐκεῖνο μνημεῖον, τὸ παριστῶν τὴν Ἑλλάδα δεικνύουσαν διὰ τοῦ δακτύλου ἐπὶ τοῦ τάφου τὸ ὄνομα τοῦ Σουλίου τοῦ ἥρωος. Δημοσιεύοντες δὲ κατωτέρω ἄρθρον τοῦ Ἰουλίου Claretie, ἀναφερόμενον εἰς τὸ καλλιτέχνημα ἐκεῖνο τοῦ Δαυτὶδ, ὅπερ κατεχώρισεν ἐν τῷ «Χρόνῳ» τῶν Παρισίων ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ καλλιτέχνου, πρόσφορον ἐξήραμεν νὰ συνοδύσωμεν αὐτὸ διὰ τῆς ἐπομένης σημειώσεως περὶ τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου καὶ φιλέλληνος καὶ τοῦ τάφου τοῦ Βότσαρη, ἣν ὁ ἐν Μεσολογγίῳ συνδρομητῆς τῆς Ἑστίας κ. Θ. Σοφιανόπουλος καθ' ἡμετέραν παράκλησιν ἐπροθυμήθη νὰ ἐπιστείλῃ ἡμῖν.

«Ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Ὁθων, ἐπισκεφθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1834 ἢ 1835 τὸ Μεσολόγγιον, εὗρεν εἰς τὸ μέρος τὸ νῦν ὀνομαζόμενον «κῆπος τῶν ἠρώων» τὰ ὄσπτα τῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου πεσόντων ἀγωνιστῶν συσσωρευμένα, πρὸς δὲ καὶ πενιχρὸν τάφον περικλειοντα τὰ ὄσπτα τοῦ ἥρωος Βότσαρη* ἀμέσως δὲ τότε διέταξε τὰ μὲν ὄσπτα τῶν πεσόντων ἀγωνιστῶν νὰ περισυναχθῶσι καὶ νὰ τεθῶσι εἰς κιβώτια, ἅτινα ἀμέσως ἐπέψωσαν διὰ χύματος σχηματισθέντος εἰς μέγαν κώνον, ὅστις καὶ νῦν ὑφίσταται, ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου τοῦ Μάρκου Βότσαρη τῇ διαταγῇ τοῦ ἰδίου βασιλέως ἀνηγέρθη μνημεῖον ἐκ μαρμάρου καὶ ἐπετέθη πλῆξ φέρουσα ἐπιτύμβιον.

Ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου κατὰ τὸ ἔτος 1836 ἢ 1837 ἐστήθη μνημεῖον τοῦ Γάλλου ἀγαματοποιοῦ Δαυτὶδ, πα-

ριστῶν γονυπετῆ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ μορφὴν νεάνιδος κρατούσαν ἐν τῇ δεξιᾷ στέφανον καὶ δεικνύουσαν τὴν ἐπὶ τοῦ μνημείου ἐπιγραφὴν. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1852 ἐξορισθεὶς ὁ Δαυτὶδ τῆς Γαλλίας ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Π', διήλθε τοῦ Μεσολογγίου μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἐνθα εὗρον τὸ ἀγαλμὰ του ἠρωατισμένον ἔκλαυσε διὰ τὴν τοιαύτην κατάστασίν του. Κατὰ δὲ τὸ 1860 περίπου ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις λαθούσα ἐντεθεῖν τὸ ἀγαλμα ἐπέψωεν εἰς Γαλλίαν, ἐνθα ἐπισκευασθὲν ἐπιστράφη εἰς Ἀθήνας, καὶ νῦν εὐρίσκεται ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν στρατιωτικῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1862 ἐπὶ τῇ μεταπολιτευσίᾳ βίανδαλοι ἐδεδήλωσαν τὸν τάφον τοῦ ἥρωος Βότσαρη, ἀνασκάψαντες αὐτὸν, συντρίψαντες τὴν φέρουσαν τὸ ἐπιτύμβιον μαρμαρίνην πλάκα καὶ διασκορπίσαντες τὰ ὄσπτα τοῦ ἥρωος, καὶ ἴσως ἤθελον τὸν ἀνασκάψει ἐντελῶς, ἐκν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διαπράξεως τοῦ συγερῶ ἐγκλήματος δὲν εὐρίσκατο ἐκεῖ ὁ νῦν ἐνταῦθα συμβολαιογράφος κ. Ι. Πλατύκας, ὅστις διὰ νοουθεσιῶν καὶ ἀπειλῶν ἀκόμη ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν περαιτέρω καταστροφὴν οὗτος δὲ ὁ Ἰω. Πλατύκας, ὁ Χ. Σεμετέλλος καὶ ὁ Γ. Γιολδάσης περιεσύνεζαν τὰ ὄσπτα, καὶ τὰ ἐναπέθεσαν πάλιν εἰς τὸν τάφον, τὸν ὅποιον περιέκλυψαν διὰ τῶν συντετριμμένων μαρμάρων πλανῶν μετ' ὀλίγων δὲ χρόνων ἐπεσχευάσθη δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἤδη ὑπάρχει καλῶς συντηρούμενος». Σ. τ. Δ.

ΔΑΥΙΔ Δ' ANGERS

Τὸ ὄνειρον τοῦ Δαυτὶδ ἦτο νὰ ἰδρῶσῃ μνημεῖον εἰς τὸν Βότσαρην, διότι τότε οἱ Ἕλληνες θνήσκοντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῶν ἐξῆπτον καὶ ποιητὰς καὶ καλλιτέχνας καὶ ἄνδρας στρατιωτικούς. Ἡμέραν τινὰ ὁ Δαυτὶδ περιεφέρετο μόνος του ἐν τινι κοιμητηρίῳ, διέκρινε δὲ νεαράν τινα κόρην, παιδίον ἔτι, ἣτις γονατισμένη οὔσα πρὸ τινος τάφου ἐσυλλάβιζε τὴν ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν διὰ τοῦ δακτύλου ἀκολουθοῦσα τὴν σειρὰν τῶν γραμμάτων. Ἦτο συγκινητικὸν ἄμα δὲ καὶ ἀπλούστατον τὸ πρᾶγμα ἡ ζωὴ μετὰ κόπου κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ ἀναγνώσῃ τοῦ θανάτου τὸ μυστήριον. — Εὗρον τὴν σύνθεσιν τοῦ καλλιτεχνήματός μου, εἶπε καθ' ἑκυτὸν ὁ γλύπτης.

Ἐμελλεν ἀκόμη νὰ εὗρῃ τὸ ὑπόδειγμα.

Ἐν ᾧ ποτὲ ἐπορεύετο νὰ γευματίσῃ ὁ Δαυτὶδ μετὰ τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ εἰς τὸ πανδοχεῖον τῆς γραιίας Σαγῆ, συνήντησεν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ὄρους Πηρονασοῦ, παρὰ τὴν οἰκίαν τοῦ ἐφημερίου, εἰς ἣν ἔπειτα κατόκησεν ὁ Sainte-Beuve, νέαν δεκαεσσάρων ἐτῶν, περιβεβλημένην ῥάκη, ἰσχνὴν, ἀλλὰ θελκτικωτάτην. Ὁ Δαυτὶδ ἔστη πρὸ αὐτῆς τὴν παρατηρεῖ, τὴν ἐρωτᾷ καὶ λαμβάνει σημείωσιν τοῦ ὀνόματός της καὶ τῆς κατοικίας της.

— Κλημεντίνη. . .

— Ἐγὼ καὶ τὸ ὑπόδειμά μου, εἶπεν ὁ γλύπτης τῷ ποιητῇ.

Τὸ κοράσιον ἐκεῖνο τὸ ἰσχνὸν, τὸ ἀσθενὲς, ἦτο, εἴπομεν, ὠραῖον. Ἐμελλε τὸ κοράσιον ἐκεῖνο νὰ γείνη ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος, τὸ ἀσθενικὸν τῆς σώμα ἔμελλε νὰ ζήσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν τῷ μαρμάρῳ τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ. . .

Ἡ ὄρφανὴ ἐπορεύετο εἰς τοῦ Δαυτὶδ, συνοδευομένη ἐνίοτε ὑπὸ τῆς γραιίας της.